ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ А ПРАВДА ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД І ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК II. ВІННІПЕГ, МАН. БЕРЕЗЕНЬ, 1925 ЧИСЛО (12) 3

Свящ. С. В. Савчук.

ЧИ СВ. ПЕТРО БУВ ПАПОЮ РИМСЬКИМ?

II. ЧИ АПОСТОЛ ПЕТРО БУВ В РИМІ?

Католицька церква каже, що ап. Петро був перший, який заніс до Риму християнство і був першим римським епископом, отже першим папою. Католицькі історики кажуть, що ап. Петро був папою від 42 до 67 року по Рождестві Христовім і що в Римі він поніс мученичу смерть. Так говорить католицька історія, якій ходить о те, щоби надати папі авторітет, але що инщого говорить дійсна історія — світська і церковна — та писання апостолів. Вони то кажуть нам, що треба дуже сумніватися, чи ап. Петро взагалі був коли в Римі. Першу згадку про те, що ап. Петро нібито прийшов до Риму в 42 році, подибуємо в хроніці Евзебія, майже 300 років після мнимого прибуття ап. Петра до Риму, отже годі принимати се як історичний факт. Натомісць на підставі зовсім певних історичних даних ми знаємо про слідуючі подробиці з життя ап. Петра:

В році 52 він був в Єрусалимі і брав участь в Єрусалимськім Соборі (Діяння XV. 7), — в тім часі він проповідував головно між Жидами (Галат II, 7-9). В році 57 він подорожував як місіонар разом з своєю жінкою, а коли ап. Павло писав свого листа до Римлян в 58 р., то ап. Петра тоді в Римі не було. Се видно зовсім ясно з того, що ап. Павло поздоровляє в своїм листі богато християн по імені, але нічого не згадує про ап. Петра, чого він певно не зробивби, колиб ап. Петро був в Римі, а до того колиб він був першим між апостолами, як се твердить католицька церква.

Дальше, коли ап. Павло прибув до Риму в році 61, то ап. Петра в Римі не було. Не було його там також в роках 61-63, коли то ап. Павло перебував в Римі як вязень; не було також в роках 66 і 67, коли ап. Павло писав своїх послідних пять післань (Фарар, „Початки християнства" і ин.

Виходить, отже, що колиб навіть припустити, що ап. Петро був колись в Римі, то він міг прибути туда тільки на дуже короткий час перед своєю смертю і не можна говорити, що він був перший, який заніс християнство до Риму, та що він був першим римським епископом, чи папою, а до того, через двайцять пять років. Дальше, колиб він там навіть був, то його „епископство" ограничувалосяб тільки на самім підтриманню християнства занесеного туда другими і то майже виключно між Жидами. Але, повторяю, нема найменшого доказу, чи ап. Петро взагалі був коли в Римі. Про се не згадує ані ранна історія, ані Діяння св. Апостолів, ані післання ап. Павла, ані післання самого ап. Петра. Значить, треба дуже сумніватися, чи ап. Петро був коли в Римі.

III. НА ЧІМ ІСУС ХРИСТОС ЗБУДУВАВ СВОЮ ЦЕРКВУ.

Одного разу Ісус Христос запитав своїх апостолів, за кого люде Його мають. Апостоли відповіли: одні за Іоанна Хрестителя, другі за Ілию, инші-ж за Єремію, або одного з пророків.

— Добре, — каже Ісус, — а за кого ви мене маєте?

Тоді ап. Петро відповів: „Ти єси Христос, Син Бога живого" (Мат. XVI. 16).

На се Ісус Христос каже: „Блажен єси, Симоне, сину Йонин, бо тіло і кров не відкрила тобі, а Отець мій, що на небі. Скажу-ж і я тобі: Що ти єси Петр, і на сему камені збудую церкву мою, і ворота пекельні не подужають її" (Мат. VI. 17-18).

На підставі сих слів католики кажуть, що Ісус Христос збудував Свою Церкву на Петрови. А кажуть вони се на те, щоби надати своїй церкві авторітету. Вони говорять: „Апостол Петро був перший між апостолами; він перший заснував римську церкву, а що Ісус збудував Свою Церкву на Петрови, то римська церква є одинока правдива Христова церква".

Але ми спитаймо себе: Чи справді Ісус Христос збудував Свою Церкву на Петрови? Чи міг Він збудувати Її на Петрови?

Св. Петро був апостолом. Він був чесним, побожним чоловіком, відданим Ісусови і перенятим Його наукою, але помимо того він все таки був звичайним чоловіком, зі звичайними хибами людини. Він, так як і другі апостоли, через довший час думав, що місія Ісуса Христа на землі полягала тільки в тому, щоби відбудувати жидівське царство, жидівську державу. Він думав, разом з другими, що Ісус стане царем жидівським і з великою надією чекав тої хвилі, коли Ісус засяде на престолі. А коли Ісус відкрив апостолам, хто Він є, та що Він має піти до Єрусалиму і віддати Себе на муки, то ап. Петро почав докоряти Йому і каже: „Пожаль себе, Господи; нехай се не станеся Тобі" (Мат. XVI. 22). І Ісус, звернувшися до него, каже: **„Геть від мене, сатано! Ти блазниш мене, бо не думаєш про Боже, а про чоловіче"** (Мат. XVI. 23).

Сей випадок стався вже після того, коли Ісус Христос сказав до Петра слова: „Ти єси Петр", — і показує другу сторону характеру апостола Петра. Про непостійність характеру ап. Петра є богато доказів; він відрікся Ісуса три рази і то саме тоді, коли Ісус попав в руки своїх гонителів і нікому було вступитися за Ним; через свою нерішучість і брак відваги ап. Петро стягнув був на себе нагану зі сторони ап. Павла (Галат II. 11), як також єрусалимської церкви (Діяння XI. 2-3); Ісус Христос часто докоряв йому за його непостійність та поверховне розуміння справ. Одно, що можна сказати про ап. Петра, то те, що він був дуже імпульсивного характеру. Раз він запалювався найбільшою відвагою, переймався найвищими ідеалами, спинявся на найвищий щебель пориву віри, то знов спускався до долу, тратив духа, переймався буденщиною.

Отже, чи можна казати, що Ісус Христос збудував на ап. Петрови, на такім, як він був, Свою Церкву? Чи не є се легковаженням Христової Церкви, казати, що вона збудована на авторітеті одної людини? Чи не заслугує Церква Христова на сильнійші, більш сталі підвалини, чим людська неміч? Так, безперечно!

Добре, а на чім же Ісус збудував Свою Церкву?

Щоб на се відповісти, треба зрозуміти ту сцену між Ісусом і Його учениками, коли то Ісус питав їх, за кого люде Його мають. Ісус знав, що година, коли Він має віддати Себе на муки, зближається. Він знав, що роботу, яку Він почав, мають провадити по Нім Його ученики. Але чи зможуть вони? Чи задосить в них віри, відваги, розуміння Його місії? Чи знають вони, хто Він? І от Він питає їх: — „За кого мають люде мене?" (Мат. XVI. 13). А вони відповіли: „Одні за Іоанна Хрестителя, другі за Ілию, инші-ж за Єремію, або одного з пророків" (Мат. XVI. 14).

Тоді питає їх Ісус дальше: А за кого ви мене маєте?

І тут знов показується імпульсивність ап. Петра. Він поглянув на Ісуса, — на Його лагідне, божественне обличе та на ясні, любовю палаючі очи, — і його серце запалало сильною вірою, силою якої він пізнав, хто є Ісус і з запалом промовив:

„Ти єси Христос, Син Бога живого" (Мат. XVI: 16).

І відповів йому Ісус: „Блажен єси Симоне, сину Йонин, бо тіло й кров не відкрила тобі сього, а Отець мій, що на небі. Скажу-ж і я тобі: Ти єси Петр, і на сьому камені збудую церкву мою, і ворота пекольні не подужають її". (Мат. XVI. 17-18).

Що значать слова Ісуса: Ти єси Петр і на сьому камені збудую церкву мою"?

„Ти єси Петр" (з грецького — камінь), — значить, в твоїй вірі, яку ти, що тільки висказав, є твердість каменя, иншими словами, **твоя віра є тверда як камінь,** „і на сьому камені", значить, **на камені твердої, непохитної віри — віри в Ісуса Христа як Сина Божого,** — „я збудую церкву Мою". Значить, Церква Христова не збудована на чоловікови, на земній силі, але на **камені непохитної віри в Ісуса Христа Сина Божого.**

На таких підвалинах стоїть Церква Христова і сьогодня і буде стояти до кінця віку — на вірі в Ісуса Христа, а не в папу і золотом сіяючий Рим. І коли сьогодня будівля католицької церкви захитується, про що свідчать міліони людей, які від неї відступають, то се якраз тому, що вона збудована не на вірі в Ісуса Христа Сина Божого, але на вірі в особу папи, і як така вона встояти не годна.

Л. Толстой.

НА ЗАСЛАННЮ

або

БОГ БАЧИТЬ ПРАВДУ, ТА ДО ЧАСУ МОВЧИТЬ.

(Дальше).

По відході жінки, Аксенов почав передумувати все те, про що вони говорили. Коли він роздумав собі, що його жінка також не довіряла йому, і питала його, чи він справді убив купця, промовив сам до себе:

— Видно, що тільки один Бог знає правду, та що тільки Його треба просити о помилування та від Нього його сподіватися.

І від того часу Аксенов перестав слати петиції, перестав надіятися на помилування і тільки молився Богу.

Його засудили на биття кнутом і заслання з тяжкою працею. Засуд був виконаний.

Коли рани від кнута погоїлися, його вислали з другими засланцями на Сибір.

Аксенов прожив на засланню повних двайцять шість років. Його волосся стало біле, як сніг, а борода була довга і сива. Вся його колишня веселість зникла а в наслідок тяжкої праці в копальнях він згорбився, ходив поволи, говорив дуже мало, не сміявся ніколи і одиноку свою розраду знаходив в молитві.

На засланню Аксенов навчився шевства і за гроші, які заробив в сей спосіб, купив собі книжку „Життя Святих". Він читав її кождого разу, коли тільки в келії було досить світла, а неділями й святами ходив до тюремної церкви, і читав „Апостола" та співав в хорі, бо голос його був все ще дзвінкий та чистий.

Тюремні власти любили Аксенова за його цілковитий послух, а його товариші недолі поважали його і кликали „дідусем" та „Божим чоловіком". Коли, отже, треба було вислати до властей яку петицію, то завжди вибирали до сього Аксенова, а коли арештанти в чім посварилися, то завжди приходили до нього, як до мирового судді.

Через цілий час свого заслання, Аксенов не отримав з дому ні одного листа, отже не знав, чи його жінка і діти жили, чи ні.

Одного разу до тюрми прибули нові арештанти. Першого вечера всі старі засланці обступили новоприбувших товаришів недолі і засипали їх ріжними питаннями: з яких міст та з яких сіл вони прибули, як їм поводилося в дорозі, та за які провини туда попали.

Аксенов сидів на своїй прічі близько новоприбувших засланців і, схиливши голову на руки, слухав, що вони говорили.

Один з них, високий і здоровий ще мущина, який числив около шістьдесять років і мав сиву, на коротко підстрижену бороду, розказував, за що його засудили:

— І так, браття, мене заслали сюда зовсім за дурно. Я відчепив від почтового воза коня й почав з ним тікати, але мене зловили. Казали, що я хотів його вкрасти. Я, розуміється, відпирався. Кажу їм: Я хотів тільки трошки скорше подорожувати, отже тому й коня підгоняв. Крім того, фірман є моїм приятелем, отже тут нема нічого злого". Але вони кажуть: „Ні, небоже, ти хотів вкрасти сего коня". От і заслали мене сюда. Але їм і не сниться, що і де я до сього часу вкрав. Я половнив в своїм життю такі проступки, які давно вже були-б заслали мене сюда, але мене не викрили. А ось тепер то мене заслали сюда зовсім несправедливо. Але що поможе нарікання? Впрочім я вже був на Сибіру перед сим, але мене тут довго не затримали...

— А звідки ви походите? — запитав його один з арештантів.

— Я з Володимира. Я жив там. Називаюся Макарій, а мій батько називався Семен.

Аксенов підніс голову й спитав:

— Скажіть мені, Макарій, чи ви чули коли про Аксенових, купців в Володимирі? Чи вони жиють ще?

— Еге, певно, що чув! Вони є богатими купцями, хотяй їх батько є на Сибірі. Виходить, що він був такий самий, як будь котрий з нас грішних. А тепер скажи мені, дідусю, за віщо тебе сюда заслали?

Аксенов не любив говорити про своє горе; він зітхнув тяжко й промовив:

— Двайцять шість років тому я був засуджений на заслання з тяжкою працею за мої гріхи.

— Але за що саме? — настоював Макарій.

— За що? Видно, що по заслузі, — відповів Аксенов.

Він не хотів більше говорити, але його товариші самі розповіли, за що він попав на Сибір. Вони розповіли, що хтось вбив купця на дорозі і вложив ніж, яким доконав душегубства, в торбу Аксенова, а коли пізнійше знайшли ніж в Аксенова, то покарали його несправедливо і заслали за Сибір.

Коли Макарій почув се, поглянув на Аксенова пильно, вдарив себе долонею по коліні й викрикнув:

— Ось тобі так! Чудесно, справді чудесно! Що-ж, дідусю, ти дуже постарівся!

Арештанти сейчас почали випитувати його, що саме по його думці таке чудесне, та де і коли він бачив Аксенова перед тим, але Макарій не відповів, тільки промовив дальше;

— Се справді чудо, браття! Чи-ж не чудо, що ми стрітилися знову?

Коли він сказав сі слова, Аксенов зараз подумав, що може він знає, хто убив купця, отже запитав його:

— Чи ви вже чули коли про той випадок, Макарій, та чи ви може бачили мене коли перед тим?

— А певно, що чув; люде тоді всюда про се говорили. Але се сталося дуже давно і я вже забув, що я чув.

— А може ви чули, хто убив купця? — спитав дальше Аксенов.

Макарій засміявся й відповів:

— Якто хто? Та-ж той чоловік, в котрого знайшли ніж в торбі. Чейже ніхто не міг вложити ніж в твою торбу так, щоби ти не спостеріг того. Бо хіба-ж твоя торба не лежала близько твоєї голови? Ти з певністю був би почув, колиб хто порухав її, — чи ні?

Так скоро, як Аксенов почув сі слова, він став зовсім певний, що то сам Макарій убив купця. Він встав і відійшов геть, але тої ночі не міг спати. Велика туга налягла на його серце і він почав пригадувати собі свою минувшину.

(Кінець буде).

ЧИ МОЖНА МОЛИТИСЯ ЗА ПОМЕРШИХ.

Протестанти і католики часто запитують православних, по що вони молятьоя за померших?

З точки погляду католицької церкви, православні неповинні молитися за померших, бо православні не вірять в чистилище; а з точки погляду протестантської церкви молитва помершим нічого не помагає, бо вони після смерти йдуть відразу або до неба, або до пекла. Але після науки православної церкви помиляються і протестанти з своїм „доразьним" судом і католики зі своїм чистилищем.

Православна церква вчить, що кромі остаточного суду, який відбудеться при кінци світа над всіми людьми, є ще суд частковий, який відбувається над кождим чоловіком після його смерти і після якого наступає неповна, неостаточна нагорода або кара. Частковий суд призначує тільки часткову нагороду, або часткову кару, — до послідного суду — і тому грішники мають ще змогу осягнути облекшення в муках, або і зовсім з мук освободитися. Але таке облекшення і освободження вони отримують не за свої власні заслуги або через покаяння, бо після смерти і часткового суду на покаяння і власні заслуги місця нема, тільки через безмежне Боже милосердя та через молитви Церкви і молебні, а передовсім через принесення за них безкровної жертви (Літургії).

Протестанти відкидають молитви за померших тому, що, кажуть, в Святім Письмі нема прямої заповіди молитися за них. Так, прямої заповіди нема, але вона виринає з обовязків християн піддержувати між собою відношення любови, яке то відношення до померших ми виражаємо молитвами за них. Апостол Яків (V—16) і Апостол Павло (І. Тимотея II—1.) кажуть нам молитися за **всіх** людей, а св. Іван Богослов наказує молитися особливо за грішників (Іван V—16). Не можна-ж казати, щоби се відносилося тільки до живих, бо умерші є такими-ж членами Церкви, як і живі і смерть чоловіка, з християнської точки погляду, не може нарушувати звязи між ними і оставшими в живих, бо „Бог не є Богом мертвих, а живих; бо в Него **всі живі"** (Лук. XX—38). А апостол Павло каже: „Коли живемо, Господеві живемо; й коли вмираємо, Господеві вмираємо; то, **чи живемо, чи вмираємо, ми Господні"** (Рим. XIV—8). Отже, возносячи молитви за померших, Церква визнає, що вони вмерли тільки тілом, душею-ж живі. А такими молитвами ми тільки виконуємо волю Божу, волю Ісуса Христа, який сказав, що всякий гріх проститься чоловікови тут, на землі, **І НА ТІМ СВІТІ**, за винятком тільки хули на Духа Святого (Мат. XII—32). Колиб, отже, прощення гріхів на тім світі було неможливе, то Ісус Христос не додавав би слів **„і на тім світі"**.

На закінчення треба додати, що молитися за померших встановлено було ще в часи старозавітні (Сирах VII—36: 2; Сам. І: 12; Тов. IV: 17), а також молитва за померших є неодмінною частею Літургії, почавши від Літургії апостола Якова.

Зі сказаного виходить, що не тільки можна, але треба молитися за померших.

І. М. Пігуляк.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА НА БУКОВИНІ — А БУКОВИНЦІ В КАНАДІ.

(Продовження).

III.

В році 1787 прилучено Буковину до Галичини як окремий округ та се получення не подобалося румунським провідникам, бо вони бачать в сім прилученню небезпеку для своїх повище сказаних цілей — а се, що таке получення доведе до того, що український нарід в сполуці з українським народом в Галичині прийде до сили, що ослабить впливи Волохів на Буковині та зукраїнізує цілу Буковину.

І від сего то часу починається боротьба між Волохами а Українцями на Буковині, що тревала через довгі роки — нім Українці добились своїх належних прав. — В році 1848 волоські провідники вносять просьбу до міністерства, щоб Буковину відлучити від Галичини а українські посли, яких в тім часі було вже чотири й то самі селяни, противляться сему, а з окрема домагаються, щоб Буковина осталася при Галичині — за що накидуються румунські посли на українських та ганьблять їх, як зрадників волоского народа, та що вони стремлять до того, щоб зукраїнізувати цілий край — та коли їх грозьба не має жадних успіхів, беруться вони на хитрий спосіб, щоб дійти до своїх цілий. — Вони втягають до сьої боротьби й церкву, щоб в такий спосіб потягти за собою простий народ — пострахом, що його хочуть перетягти на унію — та використати релігійно-національну мішанину, — що коли він волоської православної віри, то вже тим й Волох... В сій боротьбі піддержують їх Семигородські Румуни, більш свідомий й шовіністичний елемент. — Сейчас по прилученню Буковини почали вести сильну пропаганду серед буковинських Волохів за злученням всіх румунських земель в один румунський край під австрійською короною. До сьої помочі хотіли вони взяти, як я вже вище згадував — черновецьку дієцезію, щоб в такий спосіб лекше їм було злучити Буковину в одну румунську державу під Австрією. — Вони жадають утворення одної румунської митрополії від Дунаю аж по Дністер разом з замешкуючими одновірцями Славянами, як Українці, Серби та частина Сербо-Хорватів під одною головою, під одною мітрою. Та бажання Волохів сповнилися лише на стільки, що Буковину розпорядженням цісарським з 9-го марта 1849 р. відділено від Галичини, та дано її титул окремого воєвідства та самоуправу — але до Семигороду не прилучено, — що було їх бажанням. — Тимсамим й церковне питання осталося не рішеним. Правда боротьба, щодо прилучення Буковини устала, але за прилучення черновецької дієцезії ще довго тягнулась.

В 1861 році жадає збір духовенства цілої дієцезії, аби воно висказало своє бажання в справі, як мається упорядкувати стосунки церкви. Духовенство жадає на перекір румунським провідникам самостійности буковинської церкви, а для владики титулу митрополита. В 1864 р. владика Гакман на Синоді в Карловицях жадав єдности православної церкви в Австрії, однак рішучо противився приділенню буковинської дієцезії до румунської митрополії в Семигороді — а се з тої причини, що буковинська дієцезія не є чисто румунська, а в половину українська — сим дає до пізнання, що Українці мають право до сеї дієцезії. За сей виступ владики Гакмана, румунські провідники виступають проти нього в пресі, на вічах, та стараються його очернити та скомпромітувати. На сі напади та очернення відповідає владика їм своїм „обемистим посланієм", де доказує, що миряни не мають права вмішуватися в церковні справи на Синоді, бо там мають право забирати голос лише самі владики — дальше розкриває в тім посланію національні й церковні змагання та цілі буковинських Румунів, чим висвітлює румунські заміри зрумунізувати церкву та з нею ту частину Буковини, де замешкують Українці.

Для Українців се посланіє було важне ще й тим, що в нім в перший раз по владиці Херескулові, самим буковинським пастирем сконстатований факт, що Буковина лиш на половину волоський край а на половину український і колиб церковну дієцезію Буковини прилучено до цілковитої румунської митрополії, то серед Українців повстане невдоволення, що може загрозити й самому православію на Буковині. Накінець була вказана дорога до полагодження національної боротьби поміж Українцями а Румунами через заснування кількох дієцезій на Буковині.

Та розярених румунських провідників, яких піддержував сам митрополит семигородський Шаґун, не можна було нічим переконати, вони провадять завзяту пропаґанду проти пляну владики Гакмана піднести буковинську дієцезію в степень митрополії а за прилученням дієцезії до волоської митрополії в Германштаті в Семигороді. Ся пропаґанда набирає поважних розмірів та загрожує владиці Гакманові, бо частина румунського священства починає виступати проти владики. — Владика Гакман, щоб приборкати розаґітоване румунське священство пише „Окружное Писаніе къ честному нашея епархіи духовенству", де він опрокидає, що деякі священики разом з мирянами виступають проти свого владики, чим шкодиться повазі духовного стану. Та се писаніє не помагає нічого, боротьба о прилучення буковинської дієцезії серед Румунів треває дальше. Та владика (був родом Українець) береться за инший плян, а се він дає Українцям товчок до заложення товариства „Руської Бесіди"", яке то товариство мало би згуртувати довкола себе вже тоді свідомих Українців, та розпочати боротьбу проти Румунів, що старалися засягнути на церковні права Українців, — чим малося силою українського руху — силою українського елементу приборкати ворохобню Румунів.

IV.

В заснованю „Руської Бесіди" треба бачити першу ознаку почуття відрубности православного українського народу на Буковині від Румунів а почуття соборности з прочим православним українським народом всіх українських земель. В нім треба бачити першу прояву незалежности буковинського українського народу, котрий до того часу задля переваги почуття релігійного над почуттям народности, почував себе майже за одно з Румунами — під румунської кормиги. — Так зрозуміли сю річ й Румуни й всіма силами старалися недопустити до того, щоб православні буковинські Українці відокремилися від православних Румунів, щоб ніби то православний мир не розділився на двоє.

Оснування „Руської Бесіди" відограло рівнож й важну ролю в розвитку справ православної церкви на Буковині. Бо від того часу, як засувалася „Руська Бесіда", Українці виступають все більше й більше на верх — стають щораз важнійшим чинником в краю.

Тим самим й розяреність румунських шовіністів приборкується сильним рухом українського відродження — що дає Румунам до пізнання велику небезпеку їх плянів прилучення буковинської дієцезії до румунської митрополії в Германштаті.

V.

Румунські провідники скликують в році 1870 народне віче, на якім домагаються, щоб був скликаний дієцезіяльний собор, на якім би й світські люде мали право голосу — та їх плянам стає на перешкоді піднесення буковинської дієцезії австрійським правлінням в р. 1873 до степеня митрополії й владика Гакман стає першим митрополитом Буковини та Дальмації, — чим мусіла припинитися й боротьба церковна о прилучення Буковини до семигородської митрополії. Однак на її місце виступає нова боротьба, а се вже зі сторони Українців, які починають домагатися рівних прав на поли церковнім — що в пізнійших роках, — як сила Українців в краю зросла й австрійське правительство мусіло з ними числитися — переходить в боротьбу о цілковите відділення.

Так бачимо, що боротьба румунських шовіністів з владикою Гакманом, який противився прилученню буковинської дієцезії до румунської митрополії, зробила Українцям на Буковині велику прислугу, а се ту, що владика Гакман, який хотів опори на Українцях супроти Румунів в своїй боротьбі дав товчок до заснування Руської Бесіди — може із внутрішної потреби якогось духовного осередка для Українців, але лиш для власних цілей, та для пострахи, щоб ослабити сили Румунів, — щоб їх вгамувати. Владика Гакман може й не хотів так дуже опиратися на Українцях, як лише може на противниках своїх противників. Бо-ж він хоть був родом Українець, ніколи себе не признавав до Українців, а все тягнув до Румунів.

VI.

В короткому часі товариство „Руська Бесіда" згуртовує довкола себе найсвідоміщі українські тодішні сили, се є по найбільшій части священиків, учителів та деяких вільного стану інтеліґентів. — Засноване не так з добре відчутої потреби самої української громади, як радше під впливом посторонних людей, се товариство з початку не проявляє живої діяльности — а се з причин, що товариством вели перед люде неприхильні до народного руху й самостійного життя нашого народу, се були люде, що стояли під впливом аґентів російського правління та галицьких кацапів.

(Дальше буде).

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 доляр за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
379 PARR STREET, — WINNIPEG, MAN.

ПІСТ — ВЕЛИКИЙ ПІСТ.

I.

Піст — се моральний закон життя.

Питали раз фарисеї Христа:

— Чому Іванові ученики постять, а твої їдять і пють?

І відповів Христос:

— Чи можна весільних гостий заставляти до посту? Але забересь від них жених і будуть вони постити в ті дні. (Лука 5: 33).

Піст вяжеться нерозривно з великими моральними стремліннями людей; з душевною боротьбою; з хвилями смутку, жалю, покаяння. Піст йде в парі з великими постановами, з рішенням на посвяту, з виявом глубокої щирости і відданости великій справі.

Піст скріпляє силу духа, не дозволяє думкам чоловіка розсіватись. Піст скріпляє силу волі; піст є виявом нашої щирости і готовости для сповнення обовязків. Ще дальше піст дає черствість і здоровля не тілько для духа, але і для тіла.

Щирий піст припиняє тілесні бажання, які часто беруть перевагу над совістю і розумом, а рівночасно збирає увагу чоловіка на духові, моральні справи, і так дає чоловікови більшу витревалість для життя на земли і наближує його до Бога.

Але таким є передовсім розумний, свідомий, щирий піст!

Читаємо в пророка Ісаії (58: 3), що Жиди питали Господа, чому Він їх посту не бачить, на що почули таку відповідь:

— В день вашого посту ви слухаєте своїх забаганок і вимагаєте тяжкої праці від других. Ви постите хіба на те, щоби сваритись та правуватись і немилосердною рукою бити других. Ви не постите того дня так, щоби голос ваш чути було в небі...

Приготовляючись до великого діла Христос перебував довгий час в пості і молитві. Постили апостоли, постили великі християнські мужі. А в Старім Завіті постили пророки і постив жидівський нарід на знак покаяння.

Піст вязався завсігди нерозривно з моральними стремліннями людей — і перед приходом Христа і після него. В Корані говориться:

— О, вірні! Піст з'обовязує вас, як з'обовязував тих, що перед вами, щоби ви вимогли служити вірно Господу. Хтож з вас слабий, або в дорозі, нехай постить в инші часи означене число днів. А хто може постити, а не хоче, той залагодить свій проступок, коли буде давати прожиток убогому.

Христос і апостоли піддержують потребу посту.

Проповідуючи на горі Христос вказує, що піст наш не повинен бути лицемірним, нещирим, але повинен він бути принесений Богу без уваги на те, чи люде знають, що ми постимо.

— Коли постите, нехай не буде у вас, як в лицемірів, сумного виду... Ти-ж коли постиш, намасти голову свою (тодішний звичай) і вмий лице, щоби не здавався людям постником, лише Отцеви твому, а Він знаючи тайне, віддасть тобі явно (Мат. 6: 16).

В иншім місци (Мат. 17: 21) Христос каже ученикам, що треба найперше скріпити силу своєї душі постом і молитвою, а тоді зможуть вони і над силою лихого духа, над силою злих пристрастей в других людей запанувати.

В Діяннях же Апостолів (13: 2) читаємо, що і перші християне постили, а також постили й самі апостоли (14: 23). А в 2-ім Посланню до Коринтіян (6:3) апостол Павло каже:

— Нікому нівчім не даємо згіршення, а у всьому показуємо себе, як слуг божих: у великому терпінню, в горю, в нуждах, в ранах, в праци, в недоспаних ночах, у постах...

Великий Піст — Чотиродесятниця.

Найважнійшим з усіх постів, які постановила Апостольска Церков, се Великий Піст, або по церковному „Четиредесятниця" — себто приблизно 40-дневний піст, не включаючи сюда страстного тижня.

Про 40-дневний піст давних християн згадує вже церковний історик Евзебій (†340), згадує також св. Василій і другі давні церковні письменники, з чого видно, що сей піст сягає часів апостольських.

Одно треба зауважити, що ніколи не заховувано Великого Посту без перерви. І так відтягалися неділі, а часом і суботи, як дні, в котрих не постили. Се врештою залежало в великій мірі від волі і християнської ревности вірних.

Великопостне Богослуження.

Піст призначений на те, щоби обмити і наблизити до Бога душу чоловіка і тому з постом вяжуться також відповідні молитви і пісні — постне, покаянне богослуження.

Але церков вже наперед хоче приготовити вірних до діл покаяння і тому протягом трох тижнів перед початком Великого Посту звертає їх увагу на обовязки, до яких вони наближаються. Неділями отже, що попереджають Великий Піст є: 1. Неділя о Митари і Фарисею, 2. Неділя о Блуднім Сині, 3. Неділя о Страшнім Суді (мясопустна) і Неділя сиропустна.

Вже вечірне богослуження на Неділю Митаря і Фарисея проняте духом покаяння:

Не молімся, браття, по фарисейськи, бо хто підносить себе, той принизиться; смирімо себе перед Богом і постячи кличмо з митарем: Боже, очисти нас грішних.

Пригадавши собі гордого Фарисея, ми кличемо дальше:

Двери покаяння отвори мені Життя подателю... На стежку спасення настав мене, Богородице. Коли пригадаю множество гріхів моїх, то дрожу перед страшним днем судним, та надіючись на твою щедрість, кличу: помилуй мене Боже великим твоїм милосердям.

В Неділлю Блудного Сина заставляє нас церков кликати до Бога:

Опинившися на земли безгрішній і животворній, я посіяв гріх і зібрав посіяне серпом лінивства, і повязавши перевеслами діл моїх снопи, я не стелив їх на гумні покаяння; однакож молю тебе, розвій вітром твого милосердя полову діл моїх...

А в Мясопустну неділю кажемо:

Коли прийдеш судити всіх... книги розложать ся і стануть явними діла людей... Заголосять труби, отворяться гроби... Горе мені, нерозумна душе, чому зла не відрікаєшся? Чому недбалости не лишаєш?...

Богослуження Великого Посту зложене головно побожними мужами: Іваном Дамаскином, Космою Маюмським, Андреєм Критським і другими і відзначаєсь воно зворушаючими піснями і молитвами.

Окремо треба згадати, що в середу вечером (замісць в четвер) 5-го тижня Великого Посту відправляється Утреня з каноном св. Андрея Критського (Поклони). Се богослуження пригадує нам Марію Єгипетську, яка покинувши грішне життя, щиро покаялась і кличе рівночасно нас, щоби і ми йшли за її приміром.

За тим приходить Цьвітна Неділя (Лозова, Шуткова, Пальмова, а по церковному „Неділя Ваій"), та Страстний Тиждень, про який треба говорити окремо.

ХРИСТІЯНСТВО В АМЕРИЦІ.

Др. Ґ. Р. Крисман, директор учительського семинара в Варенсбурґу, Мо. пише в „Міннеаполіс Джорнал", що переведено дослід над 100-ма студентами Варенсбурської Колеґії і 1800 студентами висших шкіл кількох инших містів. Се мало показати, оскілько студенти обзнакомлені з Біблією. Вислід між иншим був такий:

12 процент студентів не знало, що Христос говорив про любов ближнього.

16 проц. не знало, де Христос родився, ані імени його матері.

40 проц. думали, що Павло, се назва частини Біблії.

12 проц. думало, що Біблію написав Пилат.

25 проц. думало, що Яков, се ріка, а 45 вважали рікою Галилею.

3 проц. думало, що Ірод був апостолом.

6 проц. думало, що Марко (апостол) був царем.

Подібні були й инші почття студентів про те, що християне повинні знати з Біблії. Зовсім отже слушні уваги роблять ті, що кажуть: Треба щоби Америка навернула до християнства найперше себе, а тоді вже нехай других християнізує.

Хочеться громовим голосом крикнути на весь світ, так крикнути, щоби почули не тільки живі, але й померші: Мудрці, фільозофи та вчені! Шукайте прояву Великого Бога в душі подібної вам людини.

Давид Тіній.

Свящ. С. В. Савчук.

ЯК ПОВСТАЛА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ.

(Дальше).

XIII. ПЕРШИЙ СОБОР УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ, 28-го ГРУДНЯ, 1919 РОКУ.

Кінець-кінців, епископ Александер повідомив Брацтво телеґрафічно, що він прибуде до Саскатуну на 14 жовтня, 1918 р. і запропонував, щоби на той день зїхалися до Саскатуну люде, які стояли на чолі українського православного руху. Брацтво сейчас порозумілося з відповідними людьми й запросило їх приїхати до Саскатуну на церковні наради в висше згаданий день, але в кілька днів пізнійше мусіло запрошення відтягнути на неограничений час, бо еп. Александер повідомив знов телеґрафічно, що з важних причин приїзд до Канади мусить на якийсь час відложити.

Через слідуючих два місяці Брацтво вело горячу переписку, так з самим епископом Александром, як і з його впливовійшими священиками, але добитися свого — вплинути на епископа Александра, приїхати до Канади — не могло. Він то назначував день свого приїзду, то відкликував його і Брацтво остаточно рішило скликати церковний Собор без згляду на те, чи епископ Александер приїде на нього, чи ні.

День Собору назначено на 28 грудня, 1918 р. й повідомлено про се епископа Александра. Він в відповідь прислав Соборови своє благословеньство й прирік, що доложить всіх старань, щоб прибути на Собор, але, як звичайно, через „важні причини" не прибув.

На Соборі було не менше 300 учасників, а між ними чотири священики російської православної місії — Кізюн, Чолганюк (Шовганюк?), Колоднюк й Івахнюк.

Нарадами проводив учитель Ф. Т. Гаврилюк, який у вступній промові зясував причини, які привели до руху за поверненням наших людей назад на лоно православної церкви, та за вирванням ся від контролі тих, котрі через цілий час кількасот-літної історії аж надто явно показалися ворогами нашого народу, його інтересів, його стремлінь, його ідеалів. По нім промовляв Михайло Стечишин, секретар Брацтва, який переповідаючи історію українського церковного життя в Канаді від початку еміґрації до 1918 року, спинився зокрема над шкідливою роботою для українського народа в Канаді, епископа Будки та підчинених йому белыґійських та французьких монахів, яка то робота досягла тої міри, що в греко-католицькій церкві заведено римські молебні, в метриках записується греко-кат. як римо-католиків, народно-просвітному Інститутови ім. П. Могили виповіджено війну і то лише тому, що він незаписаний на епископську корпорацію. При кінци він здав звіт з діяльности Українського Греко-Православного Брацтва та пояснив відносини між Брацтвом і епископом Александром. Що-ж до будучого становища Української Греко-Православної Церкви в Канаді, то офіційний звіт з першого собора говорить про се таке: **„Є вигляди певні, що Канада дістане українського православного епископа з правом автокефалії, а залежати буде від київського митрополита".** Се показує, що орґанізатори українського православного руху мали від самого початку ясні пляни щодо остаточної приналежности Української Греко-Православної Церкви в Канаді, і коли входили в порозуміння з епископом Александром, то тільки під напором обставин. Розуміється, що епископ Александер був поінформований про автокефальні стремління Української Греко-Православної Церкви і хто знає, чи се не була найважнійша причина, чому він не спішився з приїздом до Канади, хотяй Брацтвови він сього не говорив.

Василь Свистун говорив про успіхи українського православного руху на протязі часу від Перших Довірочних зборів до Собору й пояснив, що поширення православія серед Українців в Канаді було троха припинене через такі причини: 1) брак українських православних священиків, 2) брак остаточного порозуміння з епископом Александром, 3) лихе економічне положення українського загалу, та 4) інфлюенза, через яку були позапирані всі школи і через те не мож було отворити духовного семинаря. Все-ж таки усхіпи, яких осягнено на протязі пятьох місяців, запевняють світлу будучність Українській Греко-Православній Церкві в Канаді.

В часі своєї промови В. Свистун звернувся до присутних священиків з питанням, чи вони годяться працювати для православних Українців, без згляду на те, яке становище займе супроти Української Православної Церкви російська православна місія, на що ті відповіли, в формі прилюдної присяги, що вони переходять на услуги Української Православної Церкви і будуть вірно їй служити, бо сим самим будуть служити православію. Така заява надзвичайно підбадьорила учасників Собору, бо хотяй згадані священики не відповідали вимогам ідейних священиків, але що доси були здеклярованими москвофілами, то Собор бачив в їх заяві першу побіду українського православія в справі національного питання. Учасники Собору тоді ще не знали, що московське духовенство російської православної місії не знало, що таке моральне зобовязання та дисціпліна і відповідно до вимог жолудка змінювало свої „погляди". При кінці нарад Собор ухвалив слідуючі резолюції:

Перший український церковний Собор одобрює заложення Української Греко-Православної Церкви в Канаді Українським Греко-Православним Брацтвом.

Собор рішає, щоби члени Української Греко-Православної Церкви і Брацтва вповні кооперували зі священиками в орґанізації церкви.

Рішено, що православні священики признають істновання Української Греко-Православної Церкви в Канаді і що вони вповні віддаються служити сій церкві без згляду на те, яке становище займе преосв. епископ Александер.

Рішено, що українські греко православні священики до прибуття українського греко-православного епископа будуть провадити свою священичу роботу під зарядом Українського Греко-Православного Брацтва. Присутні православні священики піднялися працювати на услівях висказаних в резолюціях третій і четвертій.

Рішено — вибрати комітет з сьмох членів, котрий має приготовити начерк статута і інкорпорації Української Греко Православної Церкви. Сей комітет предложить їх до ухвали перед другий український греко православний Собор.

Рішено, що поки Українська Греко-Православна Церква буде заінкорпорована, щоби українські греко-православні громади не записували свого майна на жадні теперішні церковні корпорації.

Успішне переведення Собору додало нової енерґії працьовникам на українській православній ниві. Говорило ся: Загал приняв ідею українського православія щиро, з ентузіязмом; українські священики з російської місії (кромі чотирох висше згаданих були ще о. Дмитро Кирстюк, котрий служить вірно Рідній Церкві по нинішний день, протоєрей Божик, та пятьох-шістьох зі Злучених Держав, які зголосилися приїхати до Канади) переходять під прапор Української Греко-Православної Церкви; епископ Александер відносить ся до нашої справи прихильно, хоч не рішучо, — отже, чого більше хотіти? Ще пару місяців, а Українська Греко-Православна Церква здобуде собі горожанство, силою якого відограє важну ролю в життю українського загалу в Канаді. Говорилося так, бо на велике щастя, ніхто не предвиджував тої тернистої дороги, яка простягалася перед першими носителями ідеї Рідної Церкви. Хто знає, чи втрималисяб були при своїх переконаннях навіть найвідважнійші проповідники й ширителі українського православія, колиб могли були збагнути, які немилі несподіванки приготовляла для них майбутність. Але в тім то й щастя, що людина відносно майбутнього жиє тільки надією, инакше не можливий бувби ні поступ, ні подвиги.

Перше розчарування повстало ізза того, що священики, які брали участь в Соборі, почали помимо своєї врочистої обітниці служити вірно Українській Греко-Православній Церкві і її ціллям, ширити між менш свідомими зі своїх вірних москвофільство. А се ішло їм тим лекше, що вони могли покликатися на мандат від Української Греко-Православної Церкви. Найбільше прославився в сім згляді свящ. Кізюн на кольонії Ст. Джулієн, Саск., який з часом, стрітивши сильну опозицію зі сторони національно свідомих одиниць в своїй парохії, розізлився до тої міри, що показав явно свої зуби і заперечив, неначеб він зобовязувався на Соборі служити Українській Греко-Православній Церкві. Сей його крок, розуміється, запечатав його долю так далеко, як се відносилося до Української Греко-Православної Церкви, але випадок з ним отворив очи провідникам українського православного руху на важний факт: **Українська Греко-Православна Церква мусить на будуче приймати в ряди своїх священиків тільки національно свідомих, чесних і щирих одиниць, які і народні і релігійні справи українського народа ставилиб на першому місці.**

Тимчасом 4 лютого, 1919 р. в Клівленд, Огайо, в Злучених Державах, відбувся Собор російської православної місії, на який було запропоновано Брацтвови вислати свого делеґата, який мавби був просити Собор позволиги епископови Александрови взяти Українську Греко-Православну Церкву під свій тимчасовий покров. Брацтво однак вважало за відповідне делеґата не висилати і чекати на рішаючі кроки зі сторони самого епископа Александра. На Соборі брав участь прот. Божик і там, в порозумінню з епископом Александром (на тім Соборі він був обраний архиепископом) і прот. Кукулевським, порушив справу українського православного руху в Канаді. З тої нагоди прот. Божик прислав на руки секретаря Брацтва лист такого змісту:

Wpg, Man. April 5, 1919

Mr. Stechyshyn
Saskatoon, Sask.

Приймiть щире Спасибі за Ваше письмо,

Відносно о. Кизюна я не дивуюсь. В таких як він практикуєть ся так: „Куда нитка, туда і ігла", а може він тільки так удає для приличности Филиповського, одначе, я донис о тім Архиепископови.

Я на Церковнім Соборі в Клевеленд виголосив палку промому за украінізацією і такою церквою, в порозумінню з Архиепископом та протоереєм Кукулевським та за се накинулись на наші плечі всі адські сили „твердорусскои пресы" в Америці, одначе ми останем побідителями.

Наступає час, в котрім зломить ся уніятську церкву по обох боках Океану!

Я не вірю в то, щоби свідомий Українець дивив ся мовчки на шрубоване Римом темних мас народу і поширував свої впливи.

Тут мусить наступити поважна переміна, бо національна свідомість бистро ширить ся, а католицизм нам чужий, Церква мусить бути чисто народна, без вмішуваня заграниці та чужини.

Я яко практик, на сім ні на одну нрту не ошибаюсь; світ бореть ся за демократичні принципи а католицької церкви дисциплина давно пережита і так ненадаєть ся до модерних часів. І тому тій церкві мусить бути крах — смерть. Наспе він о стільки скорше, о скільки наша Православна Церква, особливо її передовики зведуть з нею умілу офензиву, а се наступить нині - завтра.

Чую що на таке заносить ся і в Сполучених Державах. Відносно до сего сегодня я написав до Редактора Руського Слова. Він тоже стоїть за Украінською Православною Церквою.

Біда тілько та, що в нас нема до сего людий, священиків, а все пійшло би скорим темпом.

Ось напр. в Торонто я розгромив уніятську церкву, сей час даймо тода нашого священника і робота пійде. Але де той священник? Я там мг лешитись, але треоа було мене в Вінніпеґ, щоби прогнати Рошку сектанта — що я і зроoив, та докінчити Гладикову ґазету, яка нині завтра протягнеть ся як довгий а відспівати її погребні стихири.

Тот рух в Торонто перейшов уже і до Гамілтон, думаю не задовго він перейде і до Монтреал.

Филиповський най робить що він хочет він свою ролю давно відограв. Він не буде епископом, а хотя би і був ним, я і моя церква его не признаєм. Єсть і другі такі церкви як моя, що его не признають.

Від сего часу наш рух буде ставати яснійший і яснійший. А вкінці він розкинеть ся широким полумням по цілім контененті

Оставайтесь здорові

Свящ П. Божик
113 Desraeli St., Wpg, Man.

(Дальше буде).

КАТОЛИКИ ПРО УКРАЇНСЬКУ ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКВУ НА УКРАЇНІ.

В календари „Канадійського Українця" на рік 1925 в статті М. Яровогo говориться про Українську автокефальну Церкву на Україні, а також про „живу" і „тихонівську" церкву ось що:

„Справді, на офіціяльній мові церкву там відділено від держави (большевицької держави, — прим. Ред.), **і в справи церкви держава ніби не втручається. Се на письмі і для закону. Практично-ж урядовою церквою, котру держава підпирає більше як де инде є т. зв. „Жива", або большевицька церква, котрої гієрархи, як і православні ієрархи при царях, сліпо виконують накази влади...**

„Правда, на Україні „Жива" церква майже не має прихильників. Стара, — „тихонівська" також їх не має богато, алеж ні та, ані та ніколи українізації не заводила й не дбала про неї — навпаки обидні вони в найтіснійшому союзі проти тої українізації боролися й боряться.

„Найбільше симпатій на Наддніпрянській Україні має церква автокефальна, котра справді є настільки українізована, що навіть відправи церковні в ній ведуться українською мовою. І щож бачимо. Большевицька влада усіма силами бореться проти української автокефальної церкви. Коли „живі" ієрархи не мають на народ ніякого впливу, то влада підтримує навіть цареславних „тихонівців", але жорстоко і в усякий спосіб переслідує автокефалістів, особливо священиків. Їх обявляється звичайно „контр-революціонерами" і як із такими, без дальших розмов і пояснень поступається по всій строгости советських законів."

Так оповідає „Канадійський Українець" в своїм календари, а рівночасно на своїх сторінках закидає Українській Православній Церкві на Україні большевизм й архиепископа Теодоровича називає большевиком.

З календара „Канадійського Українця" виходить, що **Українська Автокефальна Церква на Україні є наскрізь українська народна, противна большевикам** і за те вони її переслідують, а **сам „Канадійський Українець" закидаючи її большевизм** (як большевики закидають контрреволюцію), показує, що сповняє супроти неї большевицьку, облудну ролю.

Упокій оставляю вам, мій упокій даю вам; не, яко-ж світ дає, я даю вам. Нехай не трівожиться серце ваше, ані лякається. (Іван XIV—27).

Хто не любить, не пізнав Бога, бо Бог любов.
(І. Іван IV—8).

ПОХОДЖЕННЯ СВЯТОГО ДУХА.

Одна з найголовнійших ріжниць між церквами православною і католицькою є наука про походження Святого Духа. Православна церкви вчить, що Святий Дух походить **від Отця,** а католицька, що **від Отця і Сина.** Тому, то й „Вірую" (Символ Віри) православної церкви і католицької не однакове.

Дотично походження Святого Духа православне „Вірую" говорить: „І в Духа Святого, Господа оживляючого, що **від Отця** походить". Католицьке-ж „Вірую" говорить так: „І в Духа Святого, Господа оживляючого, що **від Отця і Сина** походить".

Що наука католицької церкви про походження Святого Духа є хибна, про се не може бути найменшого сумніву, бо знаємо про се зі слів самого Ісуса Христа, який говорить про се так:

„Як же прийде Утішитель, що я пішлю вам від Отця, Духа правди, що **ВІД ОТЦЯ ВИХОДИТЬ,** Той свідкувати ме про мене" (Іван XV, 26).

Дальше, треба знати, що Символ Віри уложили отці першого (Никейського, 325 р.) і другого (Константинопільського, 381 р.) Вселенських Соборів, на довгий час перед тим, нім католицька церква відпала від правдивої Христової церкви. Найважнійшим завданням другого Вселенського Собору було як раз утвердити правдиву науку про Святого Духа і він се зробив утвердивши, що Святий Дух походить **від Отця,** а не від Отця і Сина, як вчить тепер католицька церква. Крім того, семе правило третього Вселенського Собору (Єфеського) строго забороняє вводити зміни в Символ Віри, але католицька церква не зважає ані на слова Ісуса Христа, ані на рішення Вселенських Соборів і робить те, що її подобається.

ЩО ЗНАЧИТЬ — АВТОКЕФАЛЬНИЙ?

Слово „автокефальний" є грецьке і значить дослівно „власноголовий" — себто самостійний, маючий повний свій власний уряд. Коли православна церква якогось народу має свого митрополита, то ся церква звесь уже автокефальна — себто від нікого посторонного незалежна. Митрополит є повним провідником церкви, яка є під його управою і в його роботу не має права мішатися ані сам патріярх.

А що Українська Православна Церква на Україні має власного митрополита, отже і звуть її Українською Автокефальною Православною Церквою.

БОГОСЛУЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

Чому богослуження Української Православної Церкви загально таке, як і греко-католицької?

Тому, що сама греко-католицька церква має православний обряд, який вона затримала з тих часів, коли ще була православною.

Значить — Українська Православна Церква має свій власний обряд, а греко-католицька має обряд церкви православної.

ДО ВСІХ

Всеч. Отців, Зарядів Українських Греко-Православних Церковних Громад, Церковних Півців, Діріґентів церковних хорів і тих, що люблять церковний спів у рідній українській мові.

Повідомляємо, що працюємо над уложенням українського „Голосопіснеця", який вийде друком (на міміографі) в кількох випусках.

„Голосопіснець" буде містити в українській мові всі найважнійші співи на два голоси (після галицьких мельодій), які уживаються в українських греко-православних церквах в Канаді, і буде обнимати до 200 сторін, величини 8½×11½ цалів.

Перший випуск вийде з друку в першій половині марта с. р. і в ньому буде поміщено (на 20 до 30 сторонах) слідуюче: Тропарі, Кондаки, Богородичні, Прокимени і Бог Господь... на неділі після вісьмох голосів (гласів).

Хто бажав би набути для себе або для церкви „Голосопіснець", повинен сейчас зголоситись, щоб можна тут означити скількість накладу. Після скількости наперед замовлених примірників буде можна означити ціну одного примірника.

До замовлення треба додати $1.00 завдатку, який почислиться як частину належитости за перший випуск. — Ціна першого випуску є $1.50.

Другу частину належитости за перший випуск буде треба заплатити при замовленню другого випуску.

Ми приневолені **жадати завдаток,** бо 1.) кошта сего видання дуже великі, 2.) ми не маємо на него власних фондів, 3.) нам не поможуть ні Французи ні Бельґійці, 4.) хочемо мати певних українських передплатників і 5.) мусимо мати запевнену готівку на закупно всіх приборів і приладів до видання сеї книжки.

Саскатун, 21-го лютого 1925.

Свящ. К. КИРСТЮК. Свящ. В. КУДРИК.

Замовлення треба слати на адресу:

REV. K. KYRSTIUK, — 624 Ave. L, South, — SASKATOON, SASK.

ОДНІ ГРІХИ ВЕДУТЬ ДО ДРУГИХ.

Коли чоботи наші чисті, ми обминаємо болото і не раді його бачити. Коли-ж ми раз в болото заліземо, тоді ми не жалуємо їх і не дбаємо, що перед нами болото і йдемо, куда попаде.

Те саме буває і з нашим життям. Доки не бачимо за собою важких гріхів, доки душа наша чиста, доти боїмось гріха; коли-ж за нами є оден більший гріх, другий, тоді нема в нас страху і ми легко відважуємось і на гріх третий і четвертий.

Та коли зійдемо ми з правої стежки, пригадаймо, що Бог не хоче смерти грішника, але щоби він навернувся і жив. І Святе Письмо кличе до нас без перестанку:

— Пробудись зі сну і воскресни з мертвоти, а освітить тебе Христос!

ПАПА ЗНОВ БЛАГОСЛОВИТЬ ПОЛЯКІВ.

Папський нунцій, монсиньор Лаурі, передав 28 січня с. р. президентови Польщі власноручний лист папи і два золоті медалі, видані папою Львом XIII з нагоди ювилейного року 1900. В листі папа передає своє благословеньство президентови Польщі, його родині і всьому польському народови.

Мабуть не гаразд з Поляками, коли папа вважає, що треба їм свіжого благословеньства. А може се в доказ що папа знає як слід оцінити „християнські" подвиги польського уряду при відбиранню православному населенню їх церков. Та якби воно не було, час вже, щоби папа вислав хоч сяке-таке благословеньство греко-католикам, вони-ж також його діти, хоч і не рідні.

ГРИГОРІЯНСЬКИЙ КАЛЕНДАР В РУМУНІЇ.

Ще в 1919 році введено в Румунії календар нового стилю. Але румунська православна церква заховала старий стиль, так, що всі свята, Новий Рік і національні свята і на дальше обходжено згідно зі старим стилем.

Тепер по довших переговорах православна церква рішилася приняти григоріянський календар і увести його в життя. Се почалося ще від 1-го жовтня минулого року, так, що Різдвяні Свята і Новий Рік обходжено по новому стилю. Але Великодні Свята і Зелені і на будуче не будуть сходитися із католицьками, тому що православна церква обчислила час, в який припадають ті свята, по иншій системі.

ПРАВОСЛАВНА ТЕОЛЬОҐІЯ В ПОЛЬЩІ.

На польськім університеті в Варшаві відкрито факультет православної теольоґії. На відкриттю були присутні: ректор др. Кшишталовіч, віцепремієр Тугут, маршалок сойму і православні епископи з митрополитом Діонізієм на чолі. Побачимо, на скільки се поправить положення православної церкви в Польщі...

КСЬОНДЗ СПАЛИВ СЕБЕ ЖИВЦЕМ.

Совітські урядники кажуть, що в Житомирі на Україні спалив себе живцем польський ксьондз Андрій Федукович. Зразу було підозріння, що спалили його аґенти тайної поліції. Федукович облляв себе нафтою і відтак підпалив сірником. Допровадити його до сего мали листи з погрозами від инших ксьондзів, котрі обурювалися на його лист до папи, в якім він взивав Ватикан, аби не допускав до того, щоб ксьондзи провадили проти-совітську пропаґанду.

КАТОЛИЦЬКА ІНКВІЗАЦІЯ.

В Ділі з 30 грудня 1924 р. згадуєся 5 інтерпеляцій, які вніс сенатор Карпінський і другі члени Українського Клюбу до польського міністра справедливости в справі знущань польської поліції над українськими селянами в кількох селах. Між тими є також два селяне з Рівного, **яких арештували за те, що 12 липня 1924 були на богослуженню в церкві св. Петра і Павла, відправленому після церковного (старого стилю) календаря.**

І чи се не католицька інквізиція?!

ПРОТИ ЦЕЛІБАТУ.

Народня орґанізація Українців міста Львова відбула 1 лютого с. р. нараду в справі примусового целібату і після всесторонної дискусії приняла одноголосно слідуючі резолюції:

„Народна Орґанізація Українців міста Львова:

1. Протестує проти змагань деяких чинників в єрархії українсько-католицької церкви накинути примусовий целібат духовенству сієї церкви наперекір волі народу і основним законам статута Унії з 1596 р.

2. Взиває ті самі чинники провадити виховання молодого клиру в національнім дусі з пристосуванням до тих обставин, серед яких прийдеться йому вести український нарід не тільки в релігійно-духовних, але також у всіх загально-національних а тим самим і клясових справах, згідно з віковою традицією української церкви."

Побачимо, чи будуть мати сі резолюції який вплив на пропаґаторів целібату.

Поширяйте „Православний Вістник" від хати до хати, з рук до рук!

НАЙМЕНШИЙ РАБІН-ЧУДОТВОРЕЦЬ НА СВІТІ.

На Закарпаттю жиє рабін, Абрагам Овікс, славний з того, що найкрасше може в цілій Европі знає таємні науки (про надзвичайні явища, про духи і т. д.), а також з того, що він найменший з усіх рабінів. Він великий всього на 78 центиметрів (приблизно 3 фіти). Його батько, що вмер перед кількома роками і був також славним рабіном, був високий тільки на три четвертих метра.

Виходить, що не у височині вартість чоловіка.

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА НА ДАЛЕКІМ СХОДІ.

В Харбіні в Азії почав виходити „Харбінський Вістник", тижневик і він подає, що в Харбіні є „Українське Свято-Покровське Брацтво", що клопочеться домашною церквою. Богослуження правиться по українськи. Зорґанізувалося там також „Українське Видавниче Товариство" для видавання українських книжок і часописів. Крім того робиться инша українська робота. Є там також богато Галичан

ДОПИСИ.

ВШИСТКО ЄДНО.

(Толстой, Ман.)

Прошу Хв. Редакції „Православного Вістника" помістити сих пару слів в Вашім часопісі, якими я хочу представити нашим читачам, як то греко-католицькі священики завдають собі самі неправду в очи, і як вони, єднаючися з Поляками, думають підкопати Українську Православну церкву. А було се так:

Одного разу їхав я потягом з Вінніпеґу і переходячи ваґоном, побачив я вже здалека отця Бартмана, греко-католицького священика, який також їхав в наші сторони. І зараз подумав я собі, що як буду попри него переходити, то треба буде чемно поздоровити і дещо заговорити, бо хотяй я чоловік не вчений, то все таки знаю, як кому гонор віддати. А зрештою цікавило мене дещо нового від него довідатися, бо він чоловік вчений, богато знає, та і мені щось скаже. Слово по слову наша бесіда зійшла на релігійні справи, бо коли говориться з священиком, то таки найбільше про церкву. Між тим впало мені на думку запитати його, чи се добре для нас, Українців, щоби ксьондз Броніслав (Поляк) разом з греко-католицьким священиком святив для Українців паску, а він мені на те відповів, що на те мусіла бути якась важна причина, коли ксьондз польський там загостив. Дальше запитав я його, чому то ксьондз Броніслав передше не горнувся до греко-католиків, так як тепер, що аж паску святить, і при сій нагоді оповів я йому одну мою розмову з римо-католиком, котрий на моє запитання, чи то добре, що би римо-католицькі ксьондзи разом з гр.-католицькими святили паску, то він мені відповів, **що то вшистко єдно.**

На се о. Бартман відповів мені, що то мусів бути певно якийсь дурак, коли таке говорив. Однак не проминуло богато часу, як сей осуд впав таки на самого о. Бартмана, бо тепер ксьондз Бартман править богослуження, в котрім беруть участь як греко-католики, так і римо-католики і сповідає таксамо одних як і других. Отже видно, що слова того римо-католика, що то **вшистко єдно** сповнилися. За щож о. Бартман назвав чоловіка дураком, коли він сам і словами і ділами доказує, що то вшистко єдно? Плетете отчику, і самі не знаєте що. „Католіци, веле вас єст, тшимайцесєн купи, бо еще Польска не зґінела". Ще замало наляла вам горячого сала поза шкіру, то ще наляє. Часи змінились, однак проводирі унії, як видно, не змінилися, бо які були з давних давен, такі й тепер. Унія брехнею повстала, брехнею й тримається в нашім народі! То нема й чого дивуватися, коли бачиш і чуєш брехню тих, які проповідують ганебну унію з Поляками.

Щиро здоровлю читачів „Православного Вістника", а о. Редакторови нашого дорогого часопису жичу доброго здоровля, щоби міг довгі літа працювати над піднесенням просвіти в нашім народі.

Іван Шидловський.

ГОЛОС З ПОЛЬЩІ.

Понизше наводимо лист, який наспів до нашої редакції від українського православного священика в Польщі. Імени і місця перебування автора листа не подаємо зі зрозумілих причин. Ред. „П. В.".

Всеч. о. Редакторе!

Я отримав числа часопису „Православного Вістника" за 1924 рік. з котрого я дуже задоволений і щиро дякую.

„Православний Вістник", є дорогим приятелем нашого народа і є добрим молотом на ворогів українського православного народа там в далекій від нас Канаді і якби у нас в Польщі виходив такий вільний і правдивий орґан, то я міг би запевнити, що всьому тому народові, який є під владою Польщі, одкрились би очи і він зобачив би, як те сонечко правдивої Христової науки, що у Вас світить, у нас затемняється. Се в тій демократичній республиці, де є свобода віровання. На кождім кроці школа польська — нехай навіть село не має і одно-

ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ДРУКУ:

КАЛЕНДАР „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА"

НА РІК 1926

в якому кромі цінних статей та оповідань на теми релігійно-моральні і народно-просвітні будуть подані відомости з життя українських кольоній в Канаді.

Церковні Громади, які хотілиб мати в календарі світлини (фотоґрафії) своїх церков або членів, повинні прислати світлини зараз до редакції „Православного Вістника" залучаючи 5 долярів на вироблення кліші. Се відноситься рівнож до Народних Домів, „Рідних Шкіл", читалень та инших товариств. — Автори які хотілиб жертвувати свої праці для календаря, зволять ласкаво присилати матеріяли завчасу.

Світлини, гроші і матеріяли слати на адресу:

THE ORTHODOX HERALD, 379 Parr St., WINNIPEG, MAN.

го римо-католика. Український православний священик не має права вчити дітей, Українців, релігії православної на їх рідній мові. Ось, що нам кажуть, з приводу сього: „Наука релігії православней в школах ма бицъ удзеляна в тим єнзику, ктурим млодзеж школьна найлепей влада. Єнзикем тим очивісце єст для ченсьці православних, зарувно як інне, також єнзик польські нема пшето жадней пшичини, жеби наука релігії православней не могла бицъ удзеляна також в єнзику польскім". Се так відповіли Митрополитови православної церкви в Польщі на його письмо з 13 вересня 1924.

Які українські часописи виходять в Польщі, то всі білі і чисті, що показує, що наше життя є „чисте та ще біле", як той часопис. Як маєш і читаєш який небудь часопис український, то вже ти є ворог „паньства".

Нема в демократичному паньстві такої волі, як там на свобідній земли Канади, то нехай Господь Всемогучий скріпить Ваші сили до дальшої праці і поможе Вам згуртувати наш народ там далеко на чужині під одним прапором.

Желаю Вам як найліпших успіхів. С. Р.

ПОСТУП ПРАВОСЛАВНОЇ ГРОМАДИ.

(Мондер, Алта.)

Прошу Хвальної Редакції помістити моїх пару слів про українську греко-православну церкву в околици **Січ.**

Першим українським православним священиком був в нас о. Д. Ф. Стратійчук, а по нім о. І. Кусий. Тепер-же обслугує нашу громаду о. Д. Сенета.

Наша громада зростає дуже скоро. Я памятаю часи, коли в нас не було більше, як десять членів, а тепер, слава Богу, маємо не аби яку громаду. Се все завдяки нашим щирим священикам, які не знеохочуються, але працюють совісно для своїх вірних. Наші священики відправляють Службу Божу в зрозумілій для нас мові, так що навіть малі діти розуміють зміст богослуження. Ми повинні гордитися нашими священиками, бо вони не тільки в церкві, але і поза церквою працюють для добра нашого народа. Отець Сенета помимо того, що має богато церков до обслуження, зорґанізував в сій церкві хор, який дуже гарно співає. Честь і слава о. Сенеті за його труд. Я ще також не чула, щоби українські православні священики заказували своїм вірним читати, бо вони знають, що хто більше читає, той більше знає. А нарід читає і бачить де правда, а де лож і присвоює собі те, що добре. **Евдокія Онищук.**

ПРАВДА ВСЕ ГОРОЮ.

(Толідо, Огайо, Злуч. Держави).

В місті Толідо, Огайо, є українська православна церква ім. Святої Тройці, яку побудовано ще в 1918 р. За проводом місцевих світлих Українців, ся церковця заінкорпорована на саму громаду. За послідних шість літ її істнування, в сій церковці були ріжні пастирі, а всі вони були далекі від льояльности українському народови та його рідній православній церкві. Однак найбільше вславилися своїми подвигами два католицькі священики, якийсь Боский та о. Крупа.

Боский приїхав сюда в 1924 р. і почав свою „роботу". Він устроїв якусь місію і почав накидатися на українську православну церкву, бо народ якраз тоді почав був думати про злуку з Рідною Церквою. Але Боский перечислився. Своїми проповідями він немало причинився до того, що український народ пішов в обійми Рідної Церкви, бо почувши огидні напади і лайку з уст „достойного" місіонаря, народ пізнав де правда, а де лож. З його уст неслось таке прокляття на противників католицької церкви, на яке не позволилаб собі ніяка думаюча людина. Забув „достойний" місіонар на слова апостола Павла, що з одного жерела не може течи гірка і солодка вода; що тим самим язиком не можна славити Бога і проклинати ближнього. Але побачив Боский, що народ не звертає уваги на його „місіонарські" проповіди і перестав учащати на його молебні тай зрозумів, що краще для нього буде забратися з Толідо. Як задумав так і зробив, але кажуть злі язики, що виїхав бідолаха без платні...

Почув о. Крупа, що в Толідо нема священика і почав туди залицятися, вдаючи з себе незалежного священика, аж вкінці громада позволила йому відправляти богослуження в їх церкві раз на місяць. Крупі ходило головно о те, щоби підмовити громаду записати церкву на уніятську корпорацію і він взявся до сеї „народної" праці дуже щиро, попросивши собі до помочі о. Сембратовича.

Результатом „щирої" праці о. Крупи було те, що дня 23 жовтня, 1924, був зарекордований тайним способом новий чартер і „дід" на церкву. Довідалися про се світлі Українці, котрі бажали злуки з Українською Православною Церквою, і поспішили до Впреосв. Владики Іонна з просьбою, щоби Він надав їм священика для оборони Рідної Церкви перед заходами уніятського священика.

На разі Впреосв. Владика вислав був сюда тимчасово о. Максима Марущака а потім о. Василя Кошеля, а вкінці надав нам сталого пароха в особі дорогого о. Тараса Загреби, котрий причинився до того, що дорога наша церковця знаходиться тепер в наших руках.

Дня 30 листопада о. Загреба мав мати в нашій церкві перше богослуження. Коли він прийшов в 8-ій годині рано до церкви, то побачив, що в церкві стояла поліція. Увійшовши до церкви, о. Загреба віддав поклін св. Престолови, як велить наш православний обряд, і почав приготовлятися до богослуження, аж нараз почулися голоси в церкви: „Проч з церкви, а то виведемо!" Свящ. Загреба не зважав на се і почав збиратися до Служби Божої, аж нараз влетів о. Крупа і кричить: „Вон з церкви, бо се церква не шизматицька, але католицька". При тім він показав новий чартер, в якому стояло, що церква в Толідо справді записана на Рим. Тоді о. Крупа кричить дальше до своїх прихильників: „Викиньте сего шизматика з церкви". Тут вмішалася поліція і завела спокій та приказала о. Крупі негайно ставати до богослуження.

Почалася Служба Божа; о. Крупа молиться **за папу та за** Кунцевича а наш Всеч. о. Загреба підносить тихо ектенію на рідній мові за митрополита Василія та за весь український народ.

Вийшов дальше о. Крупа на проповідь і каже щось таке: „Минуло якраз 300 літ, як шизматики убили Кунцевича, а сьогодня хотіли і зі мною таке зробити. Я вчився 25 років і переконався, що тільки той буде спасений, хто вірує в папу, бо він непомильний і намісник Ісуса Христа. Я хотів вивести вас на дорогу спасення і записав вашу церкву там, де треба і ви повинні бути мені за се вдячні"...

По богослуженню поліція наказала о. Крупі винестися з церкви, бо побачила, що православний народ почав сходитися на богослуження на означений час — одинайцяту годину. Свящ. Загреба відслужив тоді в українській мові Службу Божу, яка зворушила не одного до сліз, бо пригадав собі, як то український народ боровся за Рідну Церкву і мову довгі-довгі роки, а тут і на вільній земли Вашинґтона Рим хоче їх в нас відобрати. По Службі Божій відбулася панахида за поляглих борців за честь і самостійність українського народа.

Дня 9 грудня повітовий суддя переслухав справу приналежности нашої церкви і не тільки що **уневажнив новий чартер,** але ще й видав „інджонкшен" проти о. Крупи і його сторонників, яким заборонив вступ до нашої церкви на всякий час. **І так правда все** горою.

Луціянович.

СВАН ПЛЕЙН, САСК.

Хвальна Редакціє!

Кольонія Сван Плейн заселена переважно Українцями. Щодо релігійного питання, то вони поділені на чотири ґрупі — греко-православні, католики, русско-православні (кацапи) і евангелики (сих дуже мало).

До нас доїзджає український греко-православний священик о. Мельничук. Перед кількома тижнями він мав тут богослуження і дав одній парі слюб. Підчас богослуження виголосив надзвичайно гарну проповідь про значіння Рідної Церкви.

Пізнійше, на 17 лютого, кацапи запросили до себе свого батюшку, Зазуляка. Я мав нагоду бути на його богослуженню і послухати його проповіди, коли те, що він говорив, можна проповідю назвати. Перечитавши Євангеліє від св. Марка про зрадництво Юди, батюшка Зазуляк почав відразу накидатися на українських православних священиків та на всіх Українців, називаючи їх Юдами і зрадниками „русского" себто московського народа. Незабув також переконувати людей, що „України, нема, не було і не буде", бо Україна, се вигадка Німців. Але найбільше таки накидався на Українську Православну Церкву та на її священиків і Владику. Казав, що Впреосв. Владика Іоанн не є епископом, бо його люде самі собі вибрали, а українські православні священики не кінчили теольоґії. Та богато ще говорив такого, що прямо дивуєшся, як люде можуть таке слухати.

Я тільки скажу, що о. Зазуляк зробивби красше, якби оглянувся, як то кажуть, на задні колеса. Він побачив би, що те Євангеліє, котре він читав, якраз відноситься до него і йому подібних кацапів, які зрадили свій народ і пішли на службу чужим. Най не забуває також, що їх „владику" Филиповського вибрали на „епископа" сімох людей в Канорі. Що-ж до теольоґічної освіти українських православних священиків, то знаєте батюшко, що колиб у вас були такі священики, то ви поробилиб їх всіх епископами, бо ваш „владика" з своєю освітою не далеко втік від вас. А про ваші теольоґічні „студії" ми знаємо добре. Приїхавши з старого краю дяком, сталисьте протестантським проповідником, а там перейшли до російської місії. Незашкодилоб вам також вести себе більше примірно в приватнім життю, щоби ваші парохіяне мали з кого брати примір. А ви, браття Українці, подайте собі руки і зєднані братньою любовю працюйте на добро і славу Української Православної Церкви і Українського Народу, та не давайте себе баламутити кацапським наємникам. Г. П.

Православний Календар Рік 1925.

(Після нового стилю)

КВІТЕНЬ.

1 С. Хризанта, Дарії
2 Ч. Івана муч., Сергія
3 П. Якова ісп.
4 С. Василя

5 **Н. 5 посту.** Нікона.
6 П. Захарія, Якова
7 **В. Благовіщ. Пр. Д. М.**
8 С. Собор Арх. Гавр.
9 Ч. Матрони
10 П. Іляріона
11 С. Лазарова; Марка еп.

12 **Н. Квітна.** Івана лісів.
13 П. Іпатія еп.
14 В. Марії егип.
15 С. Тита преп.
16 Ч. Страст. Чертв. Теод.
17 **П. Велика Пятниця**
18 С. Вел. Суб., Теодула

19 **Н. Воскр. Христ. Евт.**
20 **П. Світл. Пон.** Данила
21 **В. Світл. Втор.** Ірод.
22 С. Евпсихія
23 Ч. Терентія
24 П. Антипи
25 С. Василія

26 **Н. 2. Томина.** Артем.
27 П. Мартина, Евстах.
28 В. Трофима
29 С. Ірини
30 Ч. Симеона

МАЛИЙ ДИТИНІ.

Зійшло на дім благословення —
На радощі, на довгий вік
Отцю і матери! Зявився
Новий на світі чоловік!

Мала дитино! Будь з тобою
Благословення всіх святих!...
Щоб ангел твій святий хранитель
Понад тобою не затих!

Ти родичам рости на втіху,
На службу правді між людьми
І честь — прапор народу свого
Над всі прапори підойми!

За Т.

КОЛЯДА НА УКР. ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКВУ В ФЕНВУД, САСК.

Жертвували готівкою:

По $1.50: Й. Пилипів.

По 1 дол.: Н. Пилат, І. Зварич, Т. Огризло, Ф. Дідур, В. Терлецький, А. М. Пилитів, Й. Стельмахович, В. Кушнір, Я. Чихрун, В. Костюк, С. Огризло, Ф. Терлецький, В. Круль, Ю. Риґус, П. Дмитришин, Ф. Федук, М. Галик, Ф. Пристай, С. Савчин, С. Глова, М. Савчин, А. Савчин, Гнат Галик, А. Кіндракевич, П. Риґус.

По 75 ц.: М. Калиняк, І. Сидлович,

По 50 ц.: М. Бугай, Ф. Стецик, О. Монастирський, Н. Гаврилів, М. Стельмахович, М. Орищак, Й. Чихрун, І. Гнатюк, А. Стефанків, В. Тимків, В. Камаречка.

По 45 ц.: Г. Петлок.

По 35 ц.: С. Загацій.

По 25 ц.: М. Дичук, п-ні А. Пилипів, М. Стахович.

Деклярували: По 1 дол.: І. Лешко, О. Кушнір, М. Савчин. По 75 ц.: Н. Бугай.

Щире спасибі всім жертводавцям.

Н. Ґ. Риґус.

Пресовий Фонд.

Н. В. Крипякевич, 50ц.
П. Кінар, Вонда, Саск. 50ц.

ЦЕРКОВНІ РІЧИ, РИЗИ І КНИЖКИ.

Через редакцію „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА" можна замовляти всі церковні річи, як фелони, чаші, кадила, свічники, хрести та церковні книжки. Пишіть на адресу:

THE ORTHODOX HERALD,
379 PARR STR., WINNIPEG, MAN.